

ДЕРЖАВНО-УПРАВЛІНСЬКІ ЗАХОДИ ПО ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ ЯКОСТІ, ВІДТВОРЕННЯ І ПЕРЕДАЧІ ЗНАНЬ У СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

І. П. ПРИХОДЬКО

Україна, м. Дніпропетровськ,
Дніпропетровський державний аграрний університет

Модернізація управління якістю вищої освіти, пошук нових, відкритих і демократичних її моделей є важливим напрямом реформування в сфері вищої української освіти. Для досягнення цієї стратегічної мети першочерговим є налагодження високопрофесійного наукового, аналітичного і прогностичного супроводу управлінських рішень через моніторинг якості діяльності ВНЗ. Він є надзвичайно важливим поруч з такими обов'язковими умовами забезпечення якості, котрими є ретельний підбір викладачів та адміністраторів; постійне підвищення їх кваліфікації; розвиток нових технологій і методик навчання; інтеграція навчальних і наукових напрямків діяльності учбового закладу; співставлення освітнього процесу з міжнародними стандартами. Під моніторингом якості в освітній галузі ми розуміємо комплексну систему спостережень за станом системи освіти та змінами, що відбуваються в ній і її окремих елементах, оцінювання ситуації та вироблення прогнозу щодо якості освіти та її можливого розвитку.

Для органів державного управління найважливішим чинником якості діяльності вищої освіти є якість підготовки викладачів, домінантою якої є гармонія особистісного й професійного розвитку, формування не лише викладача-предметника, а людини культури, гуманної, громадянсько свідомої. Діяльність у царині підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів була обов'язковою для всіх ВНЗ та наукових установ нашої держави, незалежно від їх підпорядкованості й форми власності. Підготовка науково-педагогічних та наукових кадрів вищої кваліфікації здійснювалася в Україні за такими формами, як аспірантура, докторантура, здобуття наукового ступеня кандидата наук поза аспірантурою і переведення кандидатів наук, які працюють у вищих навчальних закладах, на посади наукових співробітників для завершення докторських дисертацій.

Якісна підготовка й перепідготовка викладацького складу вимагає від Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України врахувати істотне розширення їх функціональних обов'язків, необхідність володіння діагностичними й дослідницькими

вміннями, комп'ютерними технологіями, обґрунтованого вибору методик у співвідношенні з педагогічними або методичними завданнями й рівнем готовності студентів. У процесі якісного оновлення процесу підвищення кваліфікації викладачів і керівників ВНЗ є значні резерви – запровадження програмно-цільового моделювання підготовки з діагностичним супроводом; збагачення навчання рефлексивною складовою; система моральних і матеріальних стимулів. У зв'язку з цим необхідними є наукові й управлінські зусилля щодо створення наукового і нормативного забезпечення випереджаючої і супроводжуючої підготовки викладачів в умовах інноваційних перетворень.

До ефективного управління навчальним закладом варто залучати досвідчених менеджерів або зобов'язати увесь керівний склад вищих навчальних закладів, факультетів, лабораторій, кафедр отримувати ступені магістрів, а потім регулярно підвищувати кваліфікацію, ділитися досвідом. Без організації досліджень зовнішнього середовища, внутрішніх проблем досягти високої якості та ефективного розвитку вищих навчальних закладів неможливо. Щодо оцінювання професійної діяльності викладацького складу, то нам здається, що саме впровадження сучасних методичних підходів буде сприяти самооцінці та плануванню розвитку викладачів, більш об'єктивним рішенням у системі управління персоналом. Слід відзначити, що оцінювання результатів професійної діяльності викладачів є тільки однією складовою системи управління, яка має бути доповнена іншими складовими, щоб забезпечити комплексність та ефективність системи управління якістю вищої освіти.

Отже, на наш погляд, нині нашому освітньому керівництву і всій академічній спільноті необхідно не лише виконувати положення Болонської декларації та подальших європейських документів, а й постійно поширювати інформацію про важливість якісної оцінки освітньо-наукового комплексу для сучасного розвитку країни. Саме рейтингова система оцінювання діяльності вищих навчальних закладів дозволить: виявити певні закономірності, тенденції функціонування вищої школи; інформувати суспільство про стан вищої освіти, рівень якості освітньої діяльності та підготовки фахівців, динаміку розвитку вищих навчальних закладів, їх позиціонування на ринку освітніх послуг і ринку праці; приймати адекватні управлінські рішення щодо вдосконалення системи управління якістю вищої освіти. Становлення та розвиток маркетингу в державному управлінні якістю діяльності ВНЗ сприятиме подальшому розвитку і вдосконаленню вищої освіти, враховуючи потреби сьогодення, і цим самим буде відігравати значущу роль в умовах інтеграції України до європейської спільноти.

Література:

1. Бакуменко В.Д. Формування державно-управлінських рішень: проблеми теорії, методології, практики: Монографія / В.Д. Бакуменко.- К.: Вид-во УАДУ, 2000. - 328 с.
2. Глікін М. Підготовка спеціалістів вищої кваліфікації – фундамент розвитку України / М. Глікін // Вища школа. – 2006. – №3. – С.26–32.
3. Ніколаєнко С.М. Управління якістю вищої освіти: теорія, аналіз і тенденції розвитку: монографія. / С.М.Ніколаєнко. – К.: Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2007. – С.29-35.
4. Яцейко М. Демократизація управління в системі вищої освіти: становлення та розвиток / М. Яцейко // Вища освіта України. – 2007